

Korona og fravær i grunnskolen.

Av: Professor Thomas Nordahl

I inneværende skoleår har elevene i grunnskolen i Hedmark stort sett vært fysisk til stede på skolen til tross for smittesituasjonen under pandemien. Det vil si at det har vært fysisk undervisning på skolen med tilhørende smitteverntiltak og liten eller nesten ingen digital hjemmeskole under det som er omtalt som gult nivå. Elevene og foresatte har imidlertid som en del av smitteverntiltakene fått beskjed om at elevene skal være hjemme om de har noen symptomer på Covid 19 som vondt i halsen, hoste, feber o.l.. Videre har noen elever vært i karantene pga. smitte i den kohorten de har vært en del av.

I en undersøkelse vi gjorde blant elevene i Hedmark i mai 2020 når det kun var digital hjemmeskole, viste at oppfølging fra lærerne og elevenes aktive deltagelse i læringsarbeidet var klart svakere sammenlignet med data fra vanlig skole. Vi kan si at elevene var mer fraværende og mindre deltagende i skolen. I en ny kartleggingsundersøkelse høsten 2020 har vi blant annet registrert fravær blant alle elevene i grunnskolen i Hedmark. Dette har vi gjort for å få informasjon om hvor mye elevene er til stede på skolen med dagens smitteverntiltak og for å kunne sammenligne dette med fravær blant elevene før pandemien.

I tabellen nedenfor vises en oversikt over det prosentvise fraværet blant elevene høst 2018 sammenlignet med høst 2020:

Fravær	Andel elever høst 2018 (18237 elever)	Andel elever høst 2020 (16931 elever)
Ikke fravær	25,8 %	16,3 %
Inntil 4 % fravær	45,1 %	37,3 %
Fra 4 % til 10 % fravær	21,9 %	29,9 %
Mer enn 10 % fravær	7,1 %	16,5 %

Tabellen viser en tydelig dreining i fraværet fra 2018 til 2020. Andelen med lite fravær har blitt lavere, mens andel med høyt fravær har økt betydelig. Om vi ser på elever med mer enn 10 % fravær har det mer enn doblet seg i denne perioden. Dette bekreftes også av en annen undersøkelse vi har gjort i 8 andre distriktskommuner med lavt smittetrykk høsten 2018 og høsten 2020. Her ser vi at andelen med mer enn 10 % fravær har økt fra 7,7 % til 18,5 % av elevene. Videre ser vi at det er færre elever med høyt fravær på småskoletrinnet enn på mellomtrinnet og særlig på ungdomstrinnet. Her har 19,2 % av elevene mer enn 10 prosent fravær fra skolen.

Fravær er en av de faktorene som best kan forutsi elevenes faglige læringsutbytte og sosiale situasjon i skolen. Fravær på mer enn 10 % ansees i forskningen som alvorlig med tanke på de konsekvenser dette kan få for faglig og sosial utvikling. Denne økningen i fravær kan nok i noen grad nok i stor grad forklares ut fra den situasjonen skolen og elevene er i under pandemien. Men fravær er fravær og har uansett årsak de samme konsekvensene for elevenes læring og utvikling.

På grunn av smitteverntiltak er det også grunn til å anta at terskelen for å være hjemme fra skolen har blitt lavere enn under pandemien. Denne terskelen for å være hjemme kan lett

videreføres når vi nå gradvis kommer tilbake til en normalsituasjon. Ut fra dette vil det være særlig viktig at elevenes tilstedeværelse på skolen raskt kommer tilbake til situasjonen før pandemien. Tilstedeværelse og deltagelse på skolen er avgjørende for alle elever, og kanskje særlig viktig for de elevene som nå skal starte i videregående opplæring. Der er det en 10 %-grense som mange elever ut fra denne oversikten kan få problemer med å tilpasse seg.

Ut fra disse funnene bør kommuner og skoler framover sikre at de har gode systemer for å registrere fravær blant elevene. Videre bør de også ha rutiner som gjør at de automatisk iverksetter relevante tiltak når elevene har et fravær som er høyere enn 10 prosent. Vi ser at registreringen og oppfølgingen av fravær varierer mye mellom kommuner og skoler. Hvis ikke registreringen og oppfølgingen av fravær blir god, risikerer vi at skolesituasjonen under denne pandemien får betydelige negative konsekvenser for noen barn og unge sin videre utdanning og deltagelse i yrkeslivet.